

820. (06)37338 Põhik 178m

VABRIKUTE JA TEHASTE SISEMISE KORRA MÄÄRUSED.

Eesti mehaanilise puutööstuse Aktsia Selts
A. M. Luther.

Riigiraamatukogu

~~A. 350.15~~

11838 ✓

Sf. 16818
I. Töölise vastuvõtmine.

§ 1. Töölised palgatakse vabriku valitsuse poolt määramata aja peale pärast arstilist läbivaatamist ja peale proovi töö tegemist.

Märkus: Üksikutel juhtumistel võib töölise palkamine sündida määratud aja peale ja määratud tööde täitmiseks, kus juures sellekohased palkamise tingimised palgaraamatusse kirjutatakse.

Tööle asumise juures on tööline kohustatud vabriku kontoris oma isikutunnistust ettenäitama ja oma aadressi teatama. Esimese 6 tööpäeva jooksul, tööle asumise ajast arvates, loetakse tööline proovi peal olevaks ja ta võib ilma etteütlemata lahti lastud saada, tehtud töö eest palga maksmisega. Samasugune õigus on ka töölisel. Mitte hiljem kui nimetatud 6 päeva jooksul saab iga tööline maksuta vabriku valitsuse poolt palgaraamatu. Raamatu kaotamise ehk rikkumise puhul antakse töölisele uus raamat, kus juures selle tööline hind sisse nõutakse.

§ 2. Ühes palgaraamatuga antakse töölisele allkirja vastu üks eksemplar „Sisemise korra määrustest“. Allkirja andmise silmapilgust loetakse teenistuse leping raamatusse kirjutatud tingimiste ja nendes määrustes tähendatud alustel töölise poolt vastu võetuks.

2. Lepingu lõpetamine.

§ 3. Mõlemad lepingu osalised võivad lepingut lõpetada kaheädalise ette ülesõtleamisega, väljaarvatud juhtumistel, kus seaduses teine kord ette on nähtud. Mõlemipoolsel kokkuleppel võib lepingut igal ajal lõpetada. Ülesõtmise aeg tuleb palgaraamatusse kirjutada.

§ 4. Vabriku ehk osakonna tegevuse seismajäämise puhul masinate rikkiminemise, katelde lõhkemise ja muude sellesarnaste õnnetuste tõttu võivad töölised kokkuleppel vabriku juhatusega vabriku seismise ajaks mitte lahti lastud saada, kuid palka selle aja eest nad ei saa.

3. Töö aeg.

§ 5. Tööpäev loetakse kell 7-st hommiku kuni 4-ni õhtu. Kuid laupäevadel ja suurte pühade eel, mis § 8 nendes määrustes nimetatud, lõpeb töö kell 2 päeval, kus juures see ilma vaheajata vältab ja töölistele lubatud on toitu võtta töö ajal oma koha peal.

Lõuna aega antakse 1 tund — kella 11 kuni kella 12-ni.

Järgmistes jaoskondades:

a) Klotside aurutamise, vineeri lõikamise, vineeri kuivatamise, vineeri sorteerimise, vineeri liimimise, kokkuliimitud vineeri lõikamise, vineeri väljapõletamise ja pressimise ning liimitegemise juures, niisama ka saeveskis saab töö ööse ja päeva ajal tehtud, kus juures öötöö kell 4 õhtul algab ja kuni kella üheni (1) öösel vältab, ühetunnilise vaheajaga kell 8 kuni kell 9-ni öösel.

Laupäevadel ja päevadel enne suuri pühi töötab öötöö vahetus kella 2-st kuni kella 9-ni ilma vaheajata. Siin juures on töölistel õigus toitu võtta oma koha peal.

Tarvilistel kordadel võivad tähendatud jaoskonnad vahetpidamata kolme vahetusega töötada, iga vahetus 8 tundi:

kella 7-st hommiku kuni kella 3-ni päeval,
" 3-st päeval " " 11-ni õhtul,
" 11-st õhtu " " 7-ni hommiku.

Laupäevadel ja päevadel enne suuri pühi töötavad:

kella 7-st hommiku kuni kella 2-ni päeval,
" 2-st päeval " " 9-ni õhtul,
" 9-st õhtu " " 4-ni hommiku.

Töölistel on õigus toitu võtta oma koha peal.

b) Masinistid, kütjad ja nende abilised töötavad kolme vahetusega, 8 tundi iga vahetus:

kella 6-st hommiku kuni kella 2-ni päeval,
" 2-st päeval " " 10-ni õhtul,
" 10-st õhtu " " 6-ni hommiku,

kus juures on töölistel õigus toitu võtta oma koha peal.

Vahetused muudetakse iga nädalal esmaspäeval.

d) Vabriku vahid on tööl 8 tundi ilma vahet pidamata, kolmes vahetuses:

Esimene vahetus kella 6-st hom. kuni kella 2-ni päev
Teine " " 2-st päev. " " 10-ni õht.,
Kolmas " " 10-st õhtul " " 6-ni hom.
kus juures vahetuse muutmine on iga nädalal esmaspäeval.

Vahid on kohustatud aasta läbi iga päev oma teenistuse kohal olema ja saavad ka hariliku palga iga päeva eest aasta läbi, õigusega ühe kuu jooksul kolm (3) korda, mitte vähem kui 24 tundi ühte järgi vaba olla.

§ 6. Töölised, kes hiljem kui 5 minutit peale töö algust tööle ilmuvad, loetakse hiljaks jäänuks.

§ 7. Mitte varem kui 5 minutit enne määratud töö lõppu antakse töölisele aega pesemiseks ja riidesse panemiseks.

§ 8. Tööd ei tehta pühapäiviti ja järgmistel pühadel:

1. ja 6. jaanuaril,
24. veebruaril,
25. märtsil,

Palvapäeval,
Suurel neljapäeval, reedel ja laupäeval,
Teisel ja kolmandal Lihavõtte pühal,
1. mail,
Taevaminemise pühal,
Teisel ja kolmandamal Nelipühi päeval,
Jaani päeval 24. juunil,
Mardi päeval 10. novembril,
3 Jõulu pühal,

peale selle 28-st kuni 31. detsembrini s. o. päevadel, mil vabriku inventuuri tehtakse.

Nelipühi ja Jõulu laupäeval ning Vanal-aastal (31. detsembril) lõpeb töö kell 12 päeval.

§ 9. Vabriku inventuuri tegemise päevadel on töölised, kes selle jaoks määratud on, kohustatud harilikul ajal tööle ilmuma hariliku palga eest.

4. Ületunni tööd.

§ 10. Töölised on kohustatud üle eelpool tähendatud aja jaotuse järgmistel iseäralikudel juhtumistel ületunni tööd tegema:

1) oma vabriku remondi ajal, lõhkenud katelde, rikkiläinud jõumasinate, transmissioonide, elektri sisseadete, auru- ja veetorude ja teiste sisseseadete ja aparaatide puhastamise ja parandamise ajal, kui niisuguste tööde tegemata jätmisest vabriku ehk tema jaoskonna seismajäämine võib tekkida;

2) kütmine, valgustus ja veemuretsemine ning liimitegemine ja klotside aurutamine pühapäevadel ja pühadel;

3) tööliste mitteilmumise puhul vahetusele on tööol olev tööline kohustatud tööd jätkama kuni järgmise vahetuse tulekuni, ehk kuni tema vahetuseni teise tööliste poolt;

4) raudteelt tulevate vagunite täitmisel ja tühjendamisel.

Märkus: Vastastikkusel kokkuleppel võib ületunni tööd ka teistel juhtumistel teha.

5. Palga maksmine.

§ 11. Tööpalga arvamine sünnib kaks korda kuus, aja eest 1. kuni 15-ni ja 16. kuni kuu lõpuni.

Palk saab kaks korda kuus makstud: kuuendamal tööpäeval peale 15-mat kuupäeva ja kuuendamal tööpäeval peale kuu lõppu.

§ 12. Täielikult maksetakse ainult need tükitööd välja, mis enne vastava palga väljaarvamist lõpetud ja ära on antud.

Palgaväljaarvamise päevaks mitte lõpetud tööde arvel võib töölistele raha ette välja antud saada vastavalt temale alammäärana kinnitud päevapalgale. See raha arvatakse järgmistel palgamaksmistel üldisest teenistusest maha.

Töölt lahkumise juures enne tükitöö lõpetamist maksetakse töölistele palk kokkuleppe järele, kuid mitte alla palkamise tingimiste määratud päevapalga.

Kaebtused mitte õiglase tasu maksmise üle peavad maksupäevale järgneval tööpäeval tõstetud saama.

6. Üleüldise korra ja julgeoleku järel valvamine.

§ 13. Töölised on kohustatud:

1) juhataja ja meistrite seaduslikke nõudmisi vastuvaidlemata täitma, rahu ja korra eest hoolt kandma ja ennast korralikult üleval pidama;

2) masinad, millede juures ta tööd teeb, puhtad ja korras hoidma ja neid juhataja poolt määratud aegadel puhastama;

3) igasugustest masina vigastustest ehk korratustest meistrile viibimata teatama;

4) ennast vastuvaidlemata vahtide poolt läbiotsimise korra alla painutama.

Märkus: Naisterahvad otsivad naisterahvaid läbi.

5) Eraldi juhatud kohtadele kergesti põlema süttivaid puhastuse abinõude jätiseid, nagu nartsusid, koe, puuvill, õlised lõnga otsad jne. ära panema;

6) transmissiooni ehk keskjaama seismajäämise puhul oma töö masinad seismapanemiseks väljakeerama;

7) vabriku varanduste, masinate ja tööriistadega kokkuhoidlikult ümber käima;

8) õnnetuste eest ärahoidmiseks kõik ettevaatuse abinõud tarvitusele võtma;

9) haigeksjäämisest ja õnnetumast juhtumisest viibimata meistrile teatama;

10) valmistehtud tööst ülejäävad materjaalid ära andma;

11) määratud ajal tööle ilmuma ja mitte enne üldist töö lõppu ära minema.

Märkus: Kui töölistel mingisugustel põhjustel võimata on määratud ajaks vabrikusse ilmuda, peab ta mõjuvaid vabandavaid ärajäämise põhjuseid vabriku valitsusele teatama.

12) Aadressi kui ka perekonna koosseisu muutmise üle viibimata vabriku kontoris teatama;

13) töötundidel on keelatud ilma lubata vabrikust ära minna. Haiguse korral ehk teistel mõjuvatel põhjustel sealt lahkumiseks on tööline kohustatud meistrilt vabastamise tähte võtma;

14) tarvituse korral võivad töölistes ka väljaspool vabrikut tööle määratud saada ja neil ei ole õigust sellest ära ütelda, kui nad palkamise juures seda õigust omale eraldi pole tinginud ja palga raamatusse lasknud kirjutada.

Väljaspool vabrikut on töö aja jaotus käesolevate sisemise korra määruste järel maksev.

Sõit töö kohale ja tagasi sünnib vabriku kulul ja arvatakse iga ööpäev töö üheks tööpäevaks.

Vagunite saatjad saavad tasu eraldi kokkuleppe järele.

§ 14. Töölistele on kõvasti keelatud:

1) tööpinkisid puhastada nende tegevuse ajal;

2) rihmasid masina käimise ajal peale panna ja maha võtta ilma haagi ehk rihma kepita;

3) igasuguseid talitusi (peale määrimise) transmis-

sioonide ehk masinate juures nende käimise ajal ette võtta;

4) tööd teha ilma õnnetuste ärahoidmise abinõudeta, samuti kaitse abinõusi masinatelt maha võtta;

5) vagunisi ehk muid raskeid asju ilma meistri või selleks volitatud isiku juuresolekuta ehk lubata ümberpaigutada;

6) kettide ehk tõstemasinatega ülesse tõstetud asjade all olla;

7) käimine aurukatelde ja masinate ruumides ilma sellekohase lubata;

8) ilma oma meistri lubata teistes töötubades käia;

9) tubaku suitsetamine kõikides vabriku ruumides, hoovipealsetes ladudes, kuurides ja hoovi peal.

Sellest määrusest üleastumisele järgneb jalamaid lahtilaskmine.

10) Igasuguseid kuulutusi ehk proklamatsioonid välja panna, niisama ka töö ajal ajalehti ehk raamatuid lugeda;

11) annete korjamisi ilma vabriku juhatuse lubata toime panna;

12) töökodadesse võeraid isikuid tuua;

13) vabriku maa peal kaubelda;

14) ettevõtte ruumidesse joobnud olekus ilmuda, kaarta ja muud mängida, alkoholilisi jookisi ühes tuua, töö ajal magada jne.;

15) ilma vabriku juhatuse lubata omale ehk teistele asju valmistada, niisamuti tööriistu ilma meistri lubata valmistada;

16) joonistusi, ülesvõtteid ehk modelisi välja viia.

§ 15. Töölisele antud riistu ja materjaali ei või mingil tingimisel ilma töökoja juhataja lubata välja viia. Riistad tulevad korras pidada ja lõpuarve saamise juures vabrikule tagasi anda. Töölise süü läbi kaotud ehk mitte tagasi antud riistade väärtuse tasub tööline.

7. Töölise vanematest ja koosolekutest.

§ 16. Vabrikutes, kus töölise vanemad olemas, sünnib läbikäimine vabriku juhatuse ja töölise vahel vanemate läbi küsimustes, mis suurematesse töölise liikidesse puutuvad.

Üksikud töölised võivad otsekohe vabriku juhatuse poole pöörata, kuid ainult selleks määratud tundidel, ainult isiklikes asjades ja ainult sel juhtumisel, kui oma meistrilt mitte rahuldav vastus on saadud.

§ 17. Töölise koosolekud peetakse väljaspool tööaega, vabriku juhatuse teadmisel ja seaduste nõudmistele täitmisel

Vabriku valitseja eest **F. Holm.**

Nr. 31724 all.

Kinnitan: 6. augustil 1921 aastal.

I. jaoskonna töökaitse kommissar: **Joh. Põllupüü.**

Sf

~~168186~~

